

**Archeologisch booronderzoek
Kinkhorststraat te Meppel,
gemeente Meppel (DR)**

Infra

Milieu

Geo-ICT

Archeologie

Geo-informatie

**Archeologisch booronderzoek
Kinkhorststraat te Meppel,
gemeente Meppel (DR)**

opdrachtgever	Actium Wonen
datum	30 januari 2013
projectleider	mevrouw T.N. Krol MA
projectnummer	92207012
status	definitief
ISSN-nummer	1875-5313
MUG-publicatie	2012-122

MUG-projectnummer	92207012
Opdrachtgever	Actium Wonen
MUG-publicatie	2012-122
Bevoegd gezag	gemeente Meppel
Beheer en plaats documentatie	MUG Ingenieursbureau b.v.
Onderzoekmeldingsnummer	54264
Tekst	mevrouw T.N. Krol MA
Afbeeldingen	de heer A. Huygen
Status	definitief
Autorisatie	de heer drs. ing. G.J. de Roller
Uitgegeven door	MUG Ingenieursbureau b.v. Postbus 136 9350 AC Leek
Datum	30 januari 2013
ISSN	1875-5313

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	1
1 Inleiding	2
1.1 Algemeen	2
1.2 Ligging van het onderzoeksgebied	2
1.3 Bekende archeologische gegevens	3
1.4 Doel van het onderzoek	4
1.5 Werkwijze	4
2 Resultaten	5
2.1 Bodemopbouw	5
2.2 Vondsten	5
3 Conclusie en aanbeveling	6
3.1 Conclusie	6
3.2 Aanbeveling	6
Literatuurlijst	7

BIJLAGEN

Bijlage 1	Boorstaten
Bijlage 2	Overzicht van de onderzoekslocatie, boorpuntenkaart

Samenvatting

Aanleiding tot het hier beschreven verkennend inventariserend booronderzoek zijn de plannen van Actium Wonen voor een toekomstige herontwikkeling en een hiervoor noodzakelijke bestemmingsplanwijziging in het gebied tussen de Havenstraat, de Grote Oever en de Kinkhorststraat te Meppel. Omdat deze plannen met bodemversturende ingrepen gepaard gaan, is een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek wordt uitgevoerd conform de Wet op de archeologische monumentenzorg. Actium Wonen heeft MUG Ingenieursbureau, afdeling Archeologie, opdracht gegeven het onderzoek uit te voeren.

Het booronderzoek vormt een vervolg op een eerder uitgevoerd bureauonderzoek (Krol 2012). Hierin wordt geadviseerd een booronderzoek uit te voeren. Dit advies is overgenomen door gemeente Meppel.

In totaal zijn in het onderzoeksgebied zeven boringen gezet met als doel zes boringen te kunnen doorzetten tot in de natuurlijke ondergrond. Twee hiervan zijn gestuit op ondoordringbaar puin (boringen 2 en 7). Om de gestuite boringen heen zijn de boringen diverse malen opnieuw gezet, maar ook deze zijn gestuit op ondoordringbaar puin.

De bodemopbouw bestaat uit een opgebracht pakket zand, veelal sterk puinhoudend, gevolgd door een veenpakket. In het veenpakket komt in een deel van de boringen een zandlaag voor, die mogelijk een natuurlijke oorsprong heeft (instuiving/verspoeling). Het is echter niet uit te sluiten dat het bovenste deel van het veenpakket uit teruggeworpen veen bestaat. Onder het veen volgt dekzand (soms beïnvloed door het veen), keizand of keileem. De aangetroffen bodemopbouw komt overeen met de bodemopbouw die is te verwachten bij meerveengronden. Dit is één van de bodemtypes die op basis van het bureauonderzoek werd verwacht. Een podzolbodem is niet aangetroffen.

Op basis van de onderzoeksgegevens wordt de kans op het aantreffen van archeologische resten laag geacht. De werkzaamheden kunnen daarom vanuit archeologisch oogpunt zonder bezwaar worden uitgevoerd. Er wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Mochten tijdens de uitvoering van de grondwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan dient de bevoegde overheid, gemeente Meppel, hiervan direct op de hoogte gesteld te worden.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Aanleiding tot het hier beschreven verkennend inventariserend booronderzoek zijn de plannen van Actium Wonen voor een toekomstige herontwikkeling en een hiervoor noodzakelijke bestemmingsplanwijziging in het gebied tussen de Havenstraat, de Grote Oever en de Kinkhorststraat te Meppel. Omdat deze plannen met bodemversturende ingrepen gepaard gaan, is een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek wordt uitgevoerd conform de Wet op de archeologische monumentenzorg. Actium Wonen heeft MUG Ingenieursbureau, afdeling Archeologie, opdracht gegeven het onderzoek uit te voeren.

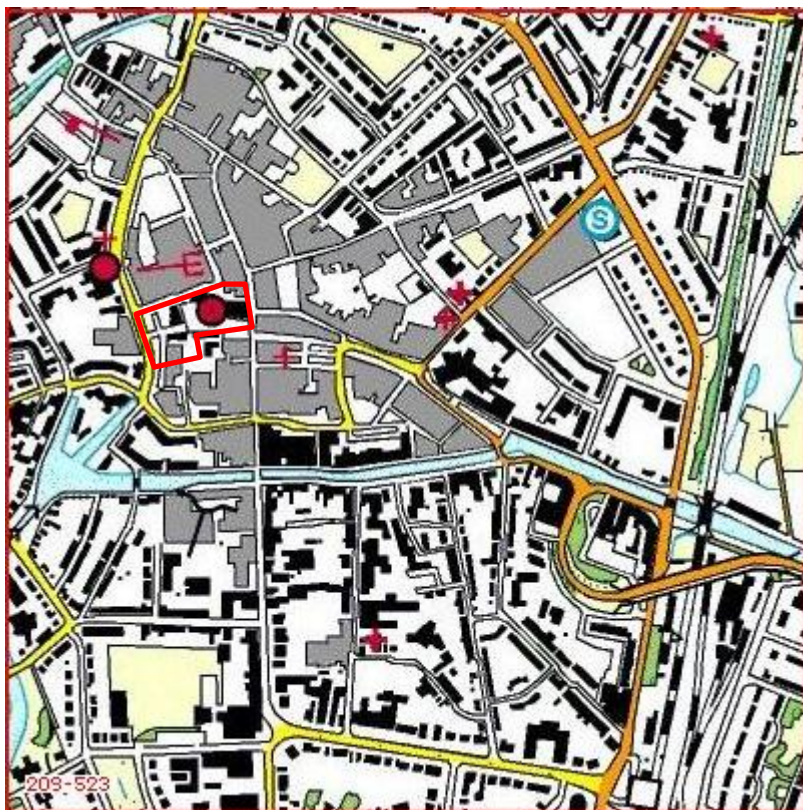
Het booronderzoek vormt een vervolg op een eerder uitgevoerd bureauonderzoek (Krol 2012). Hierin wordt geadviseerd een booronderzoek uit te voeren. Dit advies is overgenomen door de gemeente Meppel. Het archeologisch booronderzoek is uitgevoerd op 31 oktober 2012 onder leiding van mevrouw T.N. Krol, met ondersteuning van de heer B. Rozendaal. Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2, en de richtlijnen van gemeente Meppel (in concept; Boer en Van der A 2010).

Tabel 1.1 Overzicht van de objectgegevens

Objectgegevens	
Provincie	Drenthe
Gemeente	Meppel
Plaats	Meppel
Toponiem	Havenstraat, Grote Oever, Kinkhorststraat
Kaartblad	21E
Coördinaten	209028/523646 NW 209134/523687 NO 209145/523651 ZO 209061/523587 ZW
Grondsoort	zand (extrapolatie)
Geomorfologie	vlakke van ten dele verspoelde dekzanden (extrapolatie)
Grondwatertrap	III/VI (extrapolatie)

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt in Meppel, tussen de Kinkhorststraat in het noorden, de Grote Oever in het oosten en de Havenstraat in het westen. In de huidige situatie is in het onderzoeksgebied bebouwing aanwezig van de voormalige Rooms-Katholieke Kerk en de Mr. Niermanschool, met hieromheen bestrating en groenstroken. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied is circa 0,63 ha.

Afbeelding 1. Topografische kaart met in het rode kader de onderzoekslocatie (bron: Topografische Dienst Nederland)

1.3 Bekende archeologische gegevens

Uit het bureauonderzoek (Krol 2012) komt naar voren dat het onderzoeksgebied in een dekzandgebied ligt. Het gebied is niet gekarteerd op de bodemkaart en geomorfologische kaart. Op basis van het bureauonderzoek is niet duidelijk of binnen het onderzoeksgebied een dekzandrug en/of dekzandopduikingen aanwezig is/zijn, ook is niet duidelijk of zich in de top van het dekzand een podzolbodem gevormd heeft. Mogelijk gaat het om een veldpodzolbodem of meerveengronden zonder humuspodzol, op een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden.

Een podzolbodem bestaat uit verschillende horizonten:

- A-horizont: humeuze bovenlaag;
- E-horizont: uitspoelingshorizont (uitspoeling van humus en mineralen);
- B-horizont: inspoelingshorizont (inspoeling van humus en mineralen);
- C-horizont: oorspronkelijke moedermateriaal (zand).

De aanwezigheid van een podzolbodem duidt erop dat de bodem in het gebied lange tijd met rust is gelaten. Ook duidt het op gunstige omstandigheden voor bewoning in het verleden. De top van het dekzand, waarin zich de podzolbodem heeft gevormd, betreft de laag waarin sporen van de prehistorische mens aanwezig kunnen zijn. Indien in het onderzoeksgebied daadwerkelijk een podzolbodem aanwezig blijkt te zijn en de (deels) intact is kunnen eventueel aanwezige archeologische sporen/vondsten ook (deels) intact zijn.

Het onderzoeksgebied ligt in de historische kern van Meppel (AMK-terrein 14513), die stamt uit de late middeleeuwen. Uit de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn vondsten uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd bekend. Op basis van deze onderzoeksresultaten geldt voor het onderzoeksgebied een hoge verwachting voor het aantreffen van resten uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Mogelijk kunnen

ook oudere resten aanwezig zijn, met name indien er sprake is van een (deels) intacte podzolbodem (middelhoge verwachting). Gezien de bebouwing die in het verleden op de onderzoekslocatie aanwezig is geweest, is de kans aanwezig dat de bodem in grote mate verstoord is. Hoe de bodemopbouw in het onderzoeksgebied er uitziet en in hoeverre deze intact is, moet een veldonderzoek uitwijzen.

1.4 Doel van het onderzoek

Het veldonderzoek heeft als doel het verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek (Krol 2012) te toetsen en waar nodig aan te vullen. Daarnaast dienen de volgende vragen te worden beantwoord.

Vraag 1. Is de bodemopbouw intact en hoe ziet die eruit?

Vraag 2. Zijn er archeologische indicatoren aanwezig en zo ja, wat is de aard, datering en horizontale en verticale spreiding hiervan?

Vraag 3. Zijn er zones met een hoge dan wel lage archeologische verwachting?

Vraag 4. Komt het verwachtingsmodel overeen met de veldgegevens?

Aan de hand van de gegevens van beide onderzoeken kan worden nagegaan of in het onderzoeksgebied archeologische waarden te verwachten zijn en of de voorgenomen ingrepen een bedreiging vormen voor het archeologische bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd hoe hiermee omgegaan dient te worden.

1.5 Werkwijze

Om het gespecificeerde verwachtingsmodel te toetsen, wordt een inventariserend booronderzoek uitgevoerd dat bestaat uit een boorgrid van zes boringen per ha en een minimum van zes boringen per plangebied. Om een juiste indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen, worden deze boringen verspreid over het terrein gezet, rekening houdend met de aanwezige bebouwing en obstakels. Voor het boren is gebruikgemaakt van een verlengbare edelmanboor met een diameter van 7 cm en een guts met een diameter van 3 cm.

De boorkernen zijn uitgelegd waarbij de verschillende bodemlagen nauwkeurig zijn beschreven en opgemeten. Bij een gutsboring is de boorkern opengesneden, waarna de bodemlagen zijn beschreven. De boorbeschrijvingen zijn volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, die is gebaseerd op NEN 5104. Tijdens het verkennend booronderzoek is, aan de hand van het verbrokkelen en versnijden van de boorkernen, ook gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkscherven, vuursteen, bot, houtskool, fosfaat, verbrand leem en natuursteen. De boorpunten zijn met behulp van een meetlint ingemeten. Naast het boren is een oppervlaktekartering uitgevoerd, waarbij ontsluitingen zoals slootkanten en molshopen zijn geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische resten.

2 Resultaten

2.1 Bodemopbouw

In totaal zijn in het onderzoeksgebied zeven beschreven boringen gezet met als doel zes boringen te kunnen doorzetten tot in de natuurlijke ondergrond. Twee hiervan zijn gestuit op ondoordringbaar puin (boringen 2 en 7). Om de gestuite boringen heen zijn de boringen divers malen opnieuw gezet maar ook gestuit op ondoordringbaar puin. Deze overige gestuite boringen zijn niet nader beschreven maar wel op de boorpuntenkaart (bijlage 2) weergegeven. De boringen zijn beschreven in de boorstaten (bijlage 2) en de verdeling van de boringen over het onderzoeksgebied is weergegeven op de boorpuntenkaart. De boringen zijn gelijkmatig verdeeld over het terrein gezet, rekening houdend met de aanwezige bebouwing en obstakels (speeltoestellen, dichte begroeiing en hekken).

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied bestaat uit een opgebrachte laag zand, veelal sterk puinhoudend, gevolgd door veen, in een aantal boringen met in het veenpakket een zandlaag, en tenslotte dekzand, keizand of keileem (zie afbeelding 2).

Het opgebrachte pakket heeft een dikte van 1,0 tot maximaal 1,8 m. Het bestaat uit zwak siltig, matig fijn zand, soms humeus of met wortels, veelal onderin sterk puinhoudend. Dit puin betreft duidelijk recent puin. Onder deze opgebrachte laag volgt veen. Dit veen is mineraal arm, zwart tot bruin van kleur en bevat veelal plantenresten en hout. In boring 6 was sprake van een overgangslaag van het mineraalarme veen naar het onderliggende zand, met een laag zandig veen.

In boringen 1, 5 en 6 is binnen dit pakket veen een zandlaag aanwezig. Deze heeft een dikte van 0,1 m tot 0,2 m en bevindt zich op een diepte van 2,20 tot 2,50 m-mv. Deze zandlaag is duidelijk door het veen beïnvloed. Dit is te zien door dat het zand wat humeus is en plantenresten bevat. De laag lijkt daarom natuurlijk te zijn.

Het veen vertoont geen tekenen dat het bovenste deel meer is uitgedroogd dan hieronder, of een andere duidelijke indicatie dat het veen is teruggeworpen. Wellicht betreft de zandlaag ingestoven of gespoeld zand. De interpretatie van deze laag is echter niet duidelijk. Het is niet uit te sluiten dat de bovenzijde van het veenpakket wel uit teruggeworpen veen bestaat.

Onder het veen volgt op een diepte tussen de 2,80 m-mv en 3,95 m-mv het moedermateriaal (C-horizont). Dit moedermateriaal bestaat uit dekzand (zwak siltig, matig fijn zand), keizand (zwak grindig zand) of keileem (sterk zandige, zwak grindige leem). In boring 4 en 6 is alleen de door het veen beïnvloede bovenste deel van het moedermateriaal (met humusinspoeling en plantenresten) aangeboord, hieronder liep de boor leeg.

2.2 Vondsten

In de boringen en tijdens de oppervlaktekartering zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De archeologische zichtbaarheid op het terrein is zeer beperkt.

3 Conclusie en aanbeveling

3.1 Conclusie

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied bestaat uit een opgebrachte laag zand, veelal sterk puinhoudend, gevolgd door veen. In een aantal boringen bevindt zich in het veenpakket een zandlaag. Onder het veen bevindt zich dekzand, keizand of keileem. Boringen 2 en 7 zijn enkele malen opnieuw gezet maar zijn telkens gestuit op het puin in de opgebrachte laag.

De vragen uit de inleiding kunnen als volgt worden beantwoord:

Vraag 1. Is de bodemopbouw intact en hoe ziet die eruit?

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied lijkt intact te zijn. De bodemopbouw bestaat uit een opgebracht pakket zand, veelal sterk puinhoudend, gevolgd door een veenpakket. In het veenpakket komt in een deel van de boringen een zandlaag voor, die mogelijk een natuurlijke oorsprong heeft (instuiving/verspoeling). Het is echter niet uit te sluiten dat het bovenste deel van het veenpakket uit teruggeworpen veen bestaat. Onder het veen volgt dekzand (soms beïnvloed door het veen), keizand of keileem. Er is geen podzolbodem aangetroffen in de top van het dekzand.

Vraag 2. Zijn er archeologische indicatoren aanwezig en zo ja, wat is de aard, datering en horizontale en verticale spreiding hiervan?

Er zijn geen archeologisch indicatoren aangetroffen.

Vraag 3. Zijn er zones met een hoge dan wel lage archeologische verwachting?

De archeologische verwachting is voor het hele onderzoeksgebied hetzelfde. Deze wordt op basis van de onderzoeksresultaten ingeschat als laag.

Vraag 4. Komt het verwachtingsmodel overeen met de veldgegevens?

De aangetroffen bodemopbouw komt overeen met de bodemopbouw die is te verwachten bij meerveengronden. Dit is één van de bodemtypes die op basis van het bureauonderzoek werd verwacht. Een podzolbodem is niet aangetroffen.

3.2 Aanbeveling

Op basis van de onderzoeksgegevens wordt de kans op het aantreffen van archeologische resten laag geacht. De werkzaamheden kunnen daarom vanuit archeologisch oogpunt zonder bezwaar worden uitgevoerd. Er wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Mochten tijdens de uitvoering van de grondwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan dient de bevoegde overheid, gemeente Meppel, hiervan direct op de hoogte gesteld te worden.

Literatuurlijst

Geraadpleegde literatuur

- Boer, A. de en S. van der A. 2010. *Archeologische beleidskaart gemeente Meppel (concept)*.
- Krol, T.N. 2012. *Archeologisch bureauonderzoek Kinkhorststraat te Meppel, gemeente Meppel (DR)*.
MUG-publicatie 2012-8, MUG Ingenieursbureau bv, Leek.

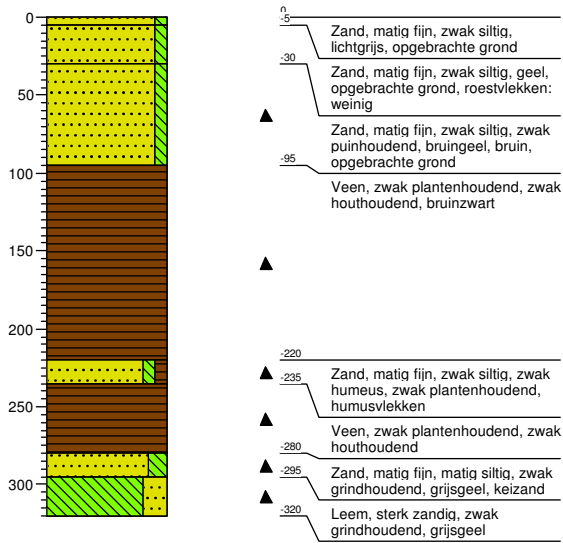
Overige bronnen

Topografische Dienst Nederland.

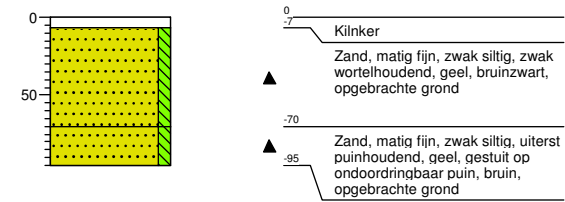
Bijlage 1 Boorstaten

Bijlage 1: Boorprofielen

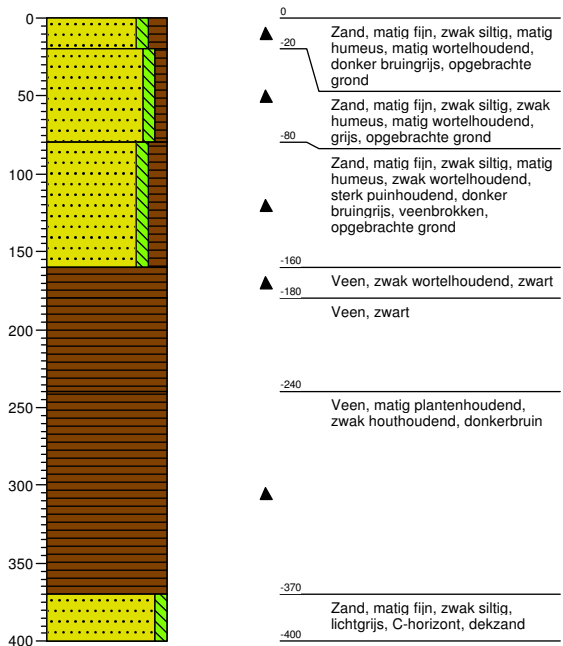
Boring: 01

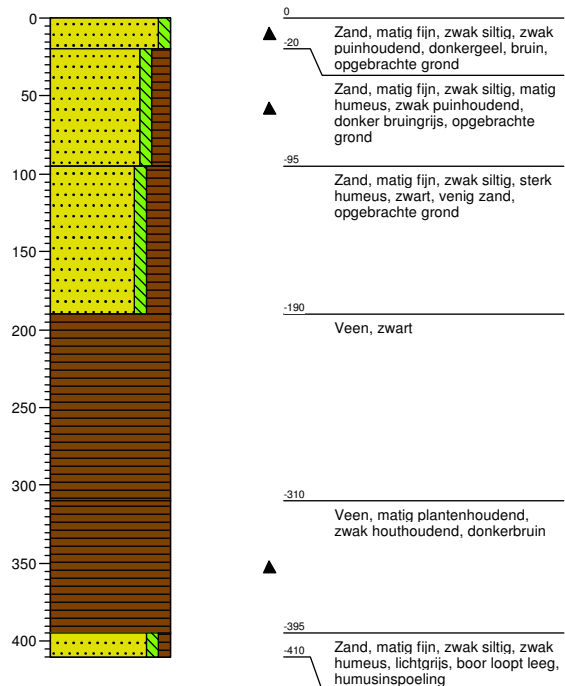
Boring: 02

Boring: 03

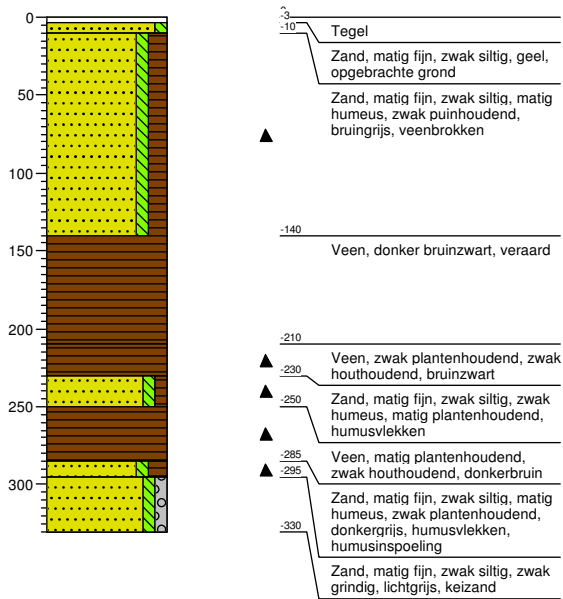

Boring: 04

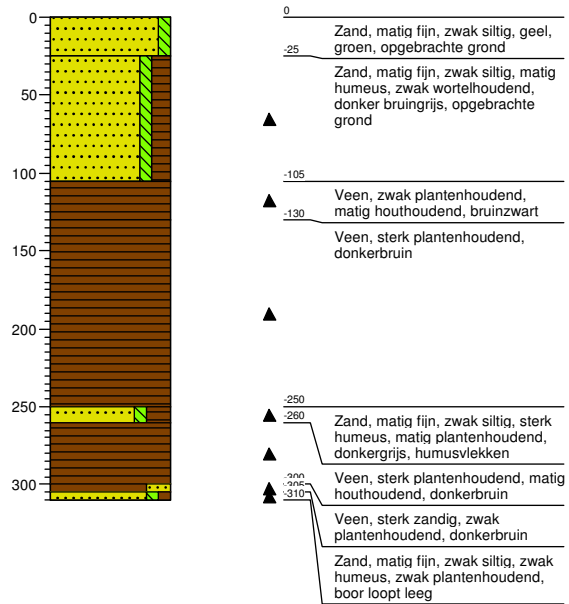

Bijlage 1: Boorprofielen

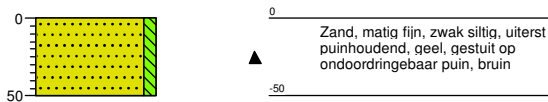
Boring: 05

Boring: 06

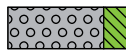
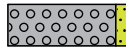
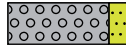
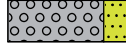

Boring: 07

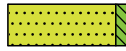

Legenda (conform NEN 5104)

grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

zand

- Zand, kleiig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

veen

- Veen, mineraalarm
- Veen, zwak kleiig
- Veen, sterk kleiig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

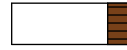

klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus
- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

Veraardheid veen

- onvervaard
- zwak veraard
- matig veraard
- sterk veraard
- volledig veraard

Overgang lagen/horizonten

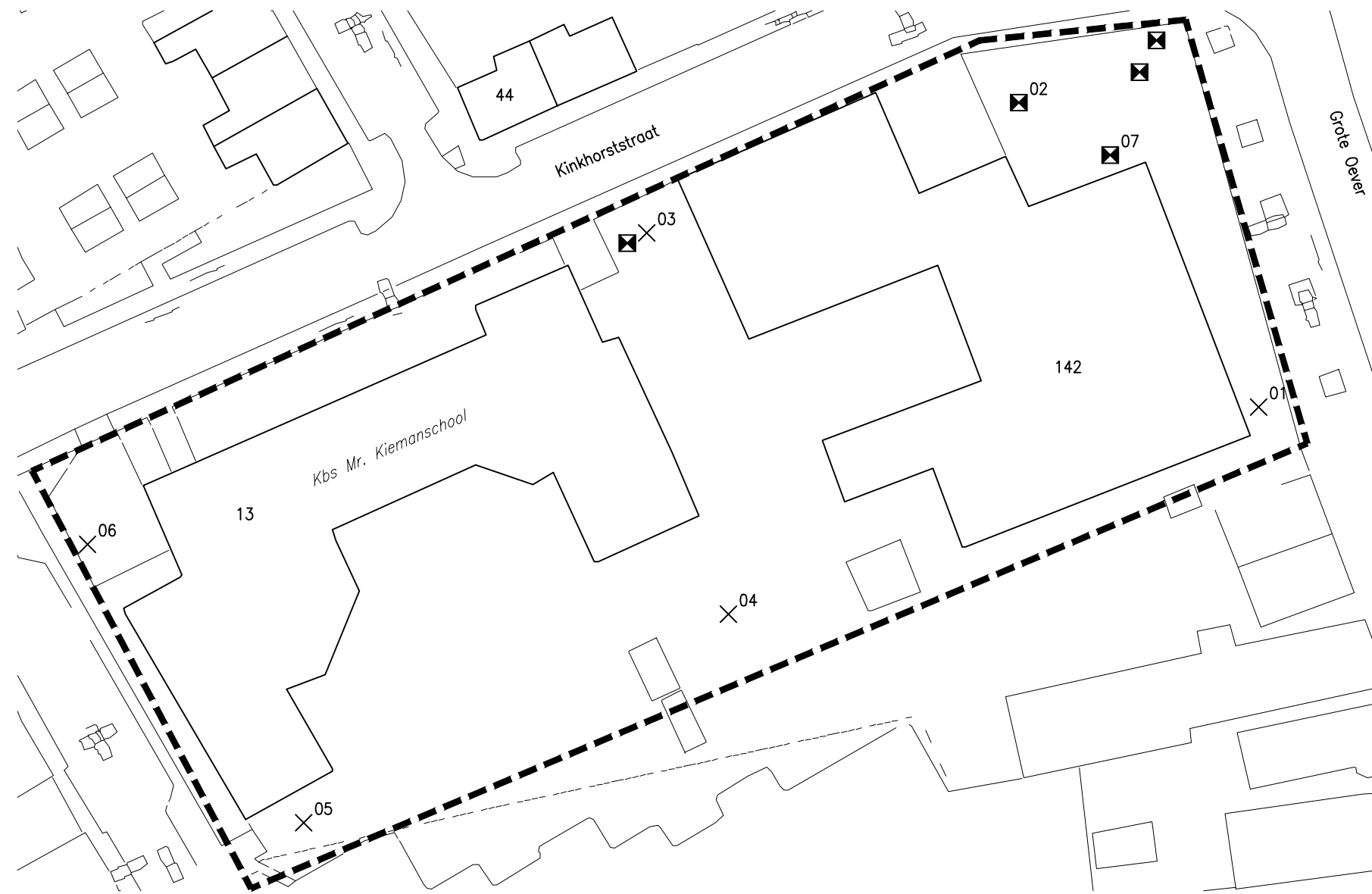
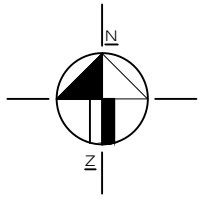
- diffuse overgang
- geleidelijke overgang
- matig scherpe overgang
- scherpe overgang
- zeer scherpe overgang

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

Bijlage 2 Overzicht van de
onderzoekslocatie,
boorpuntenkaart

LEGENDA

- bestaande bebouwing
- 13 huisnummer
- boring
- gestaakte boring
- grens onderzoekslocatie
- 0 25 meter

0	AHu	TKr	Eerste uitgave	07-11-2012
Wijz.	Get.	Gec.	Omschrijving	Datum

MUG ingenieursbureau

Project:	Archeologisch onderzoek Meppel Kinkhorststraat
Opdrachtgever:	Actium Wonen
Onderdeel:	Overzicht van de onderzoekslocatie, boorpuntenkaart

Infra
Milieu
Geo-ICT
Archeologie
Geo-informatie

Zernikelaan 8
Postbus 136
9350 AC LEEK
Tel. (0594) 55 24 20
Fax. (0594) 55 24 99

E-mail
info@mug.nl

Internet
www.mug.nl

DEFINITIEF

Zernikelaan 8
9351 VA LEEK
Postbus 136
9350 AC LEEK
T (0594) 55 24 20
F (0594) 55 24 99
E info@mug.nl
I www.mug.nl